

XVII 1009
SV. JURIJ pod Donačko goro pri Rogatcu - p.c.sv. Jurija

1.

Zunanji zid ladje kaže, da je za pribl. 1/6 povišan. Prezbiterij in zakristija imata pritlični venec in podstrešni venec, podoben sv. Sebastjanu v Žetalah. Zap. del se zdi podaljšek obstoječega. Nad zap. delom lesen s pločevino hant obit stolpiček. Od juga vodi v ta del kamnit, dobro izdelan portal z 1.1658. Sev. portal ima polkrožen vrh in je ves po srednjem robu do tal posnet, 16/17. stol. Tu tudi prizidana baročna kapela.

Notranjščina ladje novo obokana, z neštetimi oboki. Prezbiterij ima banjo s sosvodnicami, a so rebra, ki so prvotno gotovo bila zbita dol. Ostrošilast slavolok brez posnetih robov.

Vel. oltar izredno dobro delo srede 17. stol. 2 slike preslikani. istega Sev. stran. oltar iz prvih desetl. 18. stol. dobra slika sv. Notburge iz casa a obupno zastrta z razkrajajočim se firnežem. Deloma preslikana.

V atiki oval sv. Franč. Ksav. krščuje zamorca, mogoče Gessor (prim. sv. Peter pri Mariboru!)

Juž. oltar malo mlajši od glavnega. 2 dekorativno dobri slike sv. Urha in krojanje Marije. Podpis na predeli.

S. Ulricus ora pro nobis. anno D. 1646. Renovatum 1899.

Oltar sv. Lucije v kapeli je istega dela kot svedrasto stebriščni kapitek oltarji pri c. sv. Boštjana v Žetalah.

Dobra slika Brezmadežne v atiki.

Na hrbtni napis 1724 Georgius Pevzagg... Čer Kirchen Probst aela.

Želo čedna majhna orgeljska omara iz 1. pol. 18. stol.

Stele, CXVII, 10.9.1946, str. 66-66.

Die Kirche dürfte im 14. oder 15. Jahrh. erbaut worden sein. Sie hat eine Länge von 10 2/3 Klaftern, eine Breite von 4 2/3 Klaftern und eine Höhe von 3 Klaftern. Der dreiseitig abgeschlossene Chor ist im gotischen Style gebaut und wird er der älteste Teil der Kirche sein.

Am Hochaltare S. Georgii ist die Inschrift zu lesen: Ad Dei T.O.M. honorem laudem, gloriam S. Georgii hoc altare extractum parochi loci industria Adm.

Rdi. Dni. Magistri Coelestini Pinelli Fluminensis et Sebastiani Buchoniz 1674." Zwei kleine Holzleuchter dieses Altares sind mit der Jahreszahl 1648 bezeichnet.

Das Schiff der Kirche hatte ursprünglich eine Balkendecke, welche im Jahre 1859 durch eine Rundgewölbe ersetzt wurde. Am Hauptportal ist die Jahreszahl 1658 eingemeisselt. An das Schiff wurde nordseitig eine Kapelle angebaut. Das Schiff hat zwei Altäre, welche zu beiden Seiten des Scheidebogens aufgestellt sind, rechts s. Nothbuggae und links S.Udairici P. Auf diesem Altare ist zu lesen die Inschrift: S. Ulricus ora pro nobis Anno 1646. In der Kapelle ist aufgestellt ein St. Lucia - Altar, auf dessen Rückwand geschrieben steht: "1724 Georgius Plevza Kirchen - Probst alda." Die Orgel wurden 1859 aus einem vom Georg Fritz von Schachenberz hiezu bestimmten Legate beigeschaffen.

Die Kirche besitzt auch eine alte grosse blaueseidene Fanne vom J. 1685. Der achteckige Turm ist über der Fasade aufgebaut. Darin hagen drei Glocken, wovon die grösste in Cilli bei Steinmetz gegossen wurde, die kleine langgestreckte aber folgende in gotischen Minuskeln(des 15.Jahrh) ausgeführte Aufschrift: bite vns du never ver sand ierg amen.

L.1532 wurde die Kirche Kirche von Türken verbrannt.

1784 wurde die Errichtung einer Lokalie hier bei St. Georgen beantragt.

Die Kirche S.Georgii, heisst es, ist mittelmässig und bedarf einiger Reparaturen.

Ign. Trožen: Das Dekanat Rohitsch, l.1889, str.127-129.

(St. Georgen)

Pravilno orientirana cerkev stoji nad cesto Rogatec- Žetale v n.v. 343 m.

Ign. Orožen: Bistum und Diözese Lavant VII. Dekanat Rohitsch, Maribor 1889;
rogaška farna kronika.

Cerkev sestavlja: pravokotna ladja z lesenim, s pločevino obotim strešnim stolpičem, malce ožji in nižji, plitvo 3/8 (poševnice so daljše od zaključnice) zaključeni prezbiterij, ob severno stran ladje prizidana nekoliko nižja kapela, ki se 3/8 zaključuje, a je precej nepravilnega tlorisa ter ob severno stran prezbiterija prizidana pritlična zakristija. Gradnja je kamenita, ometana. Strehe so sedlasta, strešasti, pultasta, opečne, le prezbiterijeve je škriljeva; zvonikova je štiristrano piramidasta, pločevinasta.

Zunanjščina: Je preprosta, nerazčlenjena. Ladja je brez talnega, toda s konavnim venčnim zidcem ter kaže na enkratno povišanje. Fasada kaže šir ok ppk zazidan lok, lunetasto okno, zgoraj pa ppk lino z maltasto letnico 1856, ko je bila cerkvena zunajščina obnovljena ter urejena sedanja oblika fasade. Obe podolžnici kažeta jasno sled prvotne ladjine dolžine, ki je bila podaljšana v 17. stol. Podaljšek ima v severni steni prvotni glavni portal, ki je ppk s xpp posnetim robom, torej iz 16. stol. Južni portal je iz peščanca je čedno kamnoseško delo iz 1. 1658. Sestavlja ga ppk vrata, vkomponirana v pp okvir. Podboja in lok mu krasi motiv luskin, bazi diagonal, kaptela , temenik vase z 2 rožnima, zatrep pa vkomponirane rozete. Prekladko krasi letnica 1658, gredo pa bogata profilacija. Medtem ko je severna podolžnica brez oken, ima južna 2 ppk okni z usločenim ostenjem, od katerih ima vzhodno posnete robeve na ajdovo zrno. Kapel obteka xpp pristrešen tlini žlebasti, venčni zidec Kapela ima v zapadni steni manjše pp okno z diagonalno mrežo, v zaključnici pa okroglo lino. Zakristijo obteka pristreš-

talni in izpodžlebljen kamenit venčni zidec, ki pa sta ob mlajšem zapadnem delu iz malte. V njeni severni steni sta preprost, ušesast, pp portal in majhno pp okno.

Prezbiterij opasuje pristrešen talni in kamenit, izpodžlebljeni venčni zidec. V južni steni ima ppk okno z usločenim ostenjem, v vzhodni pa okroglo lino.

Notranjščina: Tlak je kamenit, v prezbiteriju dvignjen za stopnico. V kamnu, ki pokriva grobenco, je vklesano IHS. Lesena, toda ometana pevska empora, ki počiva na 2 slopih, je kasnejši vstavek. Ladjo členijo 3 pari polslopov in 3 oproge, pokriva pa trojini kapasti obok. Slavolok je lancetasto zašiljen in ima žive robe. Iz ladje vodi na levo potlačen ppk slavolok v kapelo, katero opasuje profilirana greda, pokriva pa banja s parom sosvodnic in tristranim zaključkom. Prezbiterij pokriva banja s parom sosvodnic in tristranim zaključkom. Slèov zaizdanih oken v zakljuèku ni videti. Iz njega vodi na levo pp portal s profilirano gredo v zakristijo. Zakristija ima pod in križni obok, njen zapadni del pa je jasen prizidek. Vsa cerkvena notranjščina je prosto, tonko pobarvana.

Oprava: Glavni oltar ima prizmatičnò, z lesom obito menzo. Tabernakelj je zakriva pa napis na predeli, ki se glasi : AD DEI T. O. M. HONOREM, LAUDEM, GLORIAM S. GEORGII HOC ALTARE EXTRUCTUM PAROCHI LOCI INDUSTRIA ADM. REXX RDI. DNI. MAGISTRI COELESTINI PINELLI FLUMINENSIS ET SEBASTIANI BUCHONIZ 1674.

Predela razvija komsole: najprej dve operotnièeni angelski glavici, na stran 2 voluti napoljnjeni s hrustanèevjem. Nastavek nosita 2 gladka stebra, zakljuèuje moèno, glošasto, ravno ogredje, krasita pa bogati hrustanèasti ušesi s podstavkom, kipoma Miklavža in Avguština ter škojkastima "balda-hinoma". Atika je replika nastavka, le da se stebri uviti, opleteni s trto, in sta v ušesih kipa Marjete in Rozalije

Njen zaključek tvori ravna golšasta greda, katero krona golob in drobna hrustančasta ornamentika. Osrednji sliki Jurija in Michaela sta bp, imata pa lepa, s kimationom okrašena pps okvirja. Sedanja belo-zlata polihromacija je preprosta, vendar oltarja v glavnem ne moti, odstaniti bi pa bilo treba tabernaklej, ki zakriva napis. Leseni svečniki so produkt 19. stol. Oltar je čnovil l. 1865. pozlatar J. Bizjak iz Krapine.

Oltarja ob slavoloku: Vesni je posvečen Ulriku ter ima na predeli napis S. ULRIKUS ORA PRO NOBIS ANNO D. 1646. ter spodaj RENOVATUM ANNO 1899. Zidana z lesom obita menza je prizmatična. Predela 2 x pravokotno iztopa ter ima v pdp polju z izsekanimi ogli že omenjeni napis. Nastavek tvori ravna stena z 2 gladkima stebroma, okrašenima v spodnji tretinji z ženskima glavama z pečo, sicer pa ovita s trtno in rožasto vitico in z ravnim golšastim greljjem, katerega operotničene angelske glavice en relief. Ušes nastavek nima, ima pa ravna krila. Atika ima 2 gladka polstebra, ravno gredo ter ravna krila, med katerima je v okroglem vencu monogram IHS v žarkih. Nastavkova slika sv. Ulrika je ppk ter ima v zatrepah 2 roseti. Je prosto delo iz prejšnjega stoletja, delano olje na les. Atična slika je okrogle, obdaja jo okvir iz lorberjevega listja, predstavlja Marijino kronanje. Je enako delo kot nastavkova slika. Levi oltar je posvečen Notburgi. Zidana, z lesom obita menza je prizmatična. Predela se zaključuje s konsolama in putoma, ki držita osrednjo sliko v razgibanem okvirju. Ta slika predstavlja oltarjev nastavek, katerega krona razgibana akantus z vrtničnima vrvicama, ki visita ob sliki, zgoraj pa sledi kot nekaka atika ovalna slika, katero krona križ. Nastavkova slika je opl ter predstavlja Notburgo v pokrajini z rekò in cerkvijo v ozadju, ki deli miloščino, t.j. kruhke iz predpasnika, siromakom. Slika je povprečne kvalitete in precej krakelirana in zasigana. Atična slika opl predstavlja dopasno Franca Ksaverija, ki krščuje v profili postavljenega Indijca. Obe sliki sta istočasni z oltarjem in torej iz l. pol. 18. stol.

Kapelini oltar je posvečen Luciji. Ima prizmatično, z lesom obito mero, močno razvito predelo, nastavek pa nosita uvita stebra z ravnim golšastim gredjem krasijo pa bogata akantoga ušesa. Osrednje ppk dolbino obroblja okvir, ki je spleten iz bogatega akanta. V njej je kip Lucije, ob strani pa sta kipa svetnice brez atirbutov in Neže. Sledi atika, ki je replika nastavka in katero krona akantus. V nastavku je slika ppk opl Immaculate, ob strani pa stojita kipa neznanega svetnika in Henrika. Oltar ima na hrbtni strani napis 1724 Georgius PLEVZA KIRCHEN- PROPST ALDA. Oltar je dobro delo, katerega novejša polihromacija ne moti ter je dobro ohranjen.

Leta 1899 je obnovil Alojz Zoratti vso opravo za 600 fl.

Prižnica je bp. Orglje so sicer iz l. 1859, vendar imajo staro omaro, katero krasiti par uvitih reliefnih stebričev ter akantova "zavesa", ki postavlja njen nastavek v l. pol. 18. stol.

Zakristijska omara oprava je bp, razen vratnic vanjo, ki imajo revolversko ključavnico.

Oprema: Stekleni lestenec je glažutarsko delo iz sredine 19. stol.

Zvonik: Zadnjič je bil popravljen l. 1910. V njem visi bronasti zvon, ki je okrašen z reliefom Vstajenja, a ima očetušen napis in letnico. Je pa iz 19. stol. in iz okolice Sremske Mitrovice.

Podstrešje: Ladjini oboki so opečni, kapelini in prezbiterijevi pa kameni ti. Ostrešje je precej prhlo in slabo. Kapela je jasen dozidek iz začetka 18. stol., podaljšek ladje proti zapadu na podstrešju ni raven, pač pa podaljšel zakristije proti zapadu.

Resume: Cerkev je v prezbiteriju in vhodnih 2 tretinjah poznogotska stavba,

ki je bila septembra 1532 požgana od Turkov. Mogoče je celo, da je nastala šele po požigu, če so Turki prvotno cerkev preveč uničili. Vsekakr je sedanji severni portal pozognogotski ter je prvotno gotovo fungiral kot glavni Veliki ^dzazidana ppk odprtina v zapadni fasadi ladjinega podaljška kažena to da je cerkev imela prvotno lopo, katero so ji prizidali enkrat v 16. stol. Teta 1658 so jo vključili v cerkev tako, da so podrli staro ladjino fasado, prestavili njen portal v severno steno lope, v južni steni izdelali nov portal z letnico 1658, v zapadni pa zazidali veliki vhodni lok ter prebili lunetasto okno. Ladja je bila takrat še ravno krita in enako visoka kot prezbiterij, katerega oblika in obok kažeta zagotovo na nastanek v 16. stol. Zakristija je starejši prizidek k prezbiteriju. "daj so jo podaljšali na z pad do kapele, je težko reči, vendar skoraj gotovo v 19. stol. , ko so vdelali prižnico, katere dohone stranice obsega. V začetku 18. stol. so prizidali kapelo, l. 1856 pa dvignili in obokalim ladjo ter vgradili pevsko emporo Za Orož na je bil zvonik še oktogonalen, po l. 1910 pa je kvadrast, obit s pločevino.

Okolica: cerkev obdaja strmo pokopališče.

ne

Konservatorske opombe: Stavbo sicer zamaka, vendar ima slabostrešje.

Ostalo: Kapele ob cesti Rogatec - Prevale so bp.

Opombe:

J. Curk: Celjska topografija, (Šentjur), rkp., str.129 - 131., zapiski 1960.